

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

346

30 augustus 2026

Schrikkelijk ongeluk.

Uit "Het Handelsblad" van 8 juli 1906

Nieuws uit de Heide.

Calmpthout, 8 Juli— Bijzond. brief. — Schrikkelijk ongeluk. — Zaterdag namiddag is er te Calmpthout in de diamantslijperij van M. Hanesse een schrikkelijk ongeluk gebeurd. Een leerling, 15 jaar oud, wonende te Esschen, is door onvoorzichtigheid door 't machien gevat den linkerarm gebroken en zware inwendige en uitwendige wonden, welke zijn leven in gevaar brengen, aan 't hoofd bekomen. Na de eerste zorgen van Dr Cammaerts en de troostmiddelen der H. Kerk ontvangen te hebben heeft men den jongen lijder per automobiël naar de ouderlijke woning gevoerd.

Diamantnijverheid in Kalmthout

Weinig mensen weten dat er vroeger ook in Kalmthout diamanten werden geslepen. In Bezemheide woonden verschillende diamantslijpers. Een lokale historische getuigenis vermeldt aan de Kapellensteenweg, vlak bij de Hollekelderstraat, een werkplaats met negen slijpmolens. Molens die niet gebruikt werden, konden door andere slijpers worden gehuurd.

De ruwe diamanten kwamen vanuit Antwerpen naar Kalmthout en werden na het slijpen weer teruggebracht. Volgens dezelfde getuigenis verdienden zo enkele tientallen mensen in Kalmthout hun brood met diamant. De diamantslijperij van Hanesse zou op het Noordeind gestaan hebben.

G-SPORTDAG

MEMORIAL Jaro DE BRUYNE

ZONDAG 30 AUGUSTUS 2026

rolstoelwandeling

g-voetbaltornooi

karate

vanaf 13 uur

boccia

g-wielerwedstrijden

VREDELAAN HEIDE-KALMTHOUT HEIBOS

©sport

Augustus in de Achtzaligheden

De zon is nog amper op als de petroleumlamp op de houten tafel in het kleine huisje van de familie Janssens wordt uitgeblazen. Buiten ruikt het naar vochtige heidegrond en rogge. Grootmoeder Anna Catharina zit op haar vaste stoel bij de haard. Ze wrijft over haar vermoeide knokkels, maar haar ogen glinsteren als haar kleinkinderen Anna en Ludo (beiden 9 jaar oud) zich tegen haar aanzetten. De rest van het gezin is al buiten op het land aan het werk, want augustus wacht op niemand.

"Kom eens hier, kinderen," zegt grootmoeder met een zachte, doorleefde stem. "Luister goed, want terwijl jullie vader en broer Gerard daar op het veld de rogge maaien, zal ik jullie vertellen waarom we deze maand zo hard moeten knokken... en hoe onze grond ooit zijn eigen verhalen heeft gekregen."

Oogsten

Cornelia komt haastig de deur in, met een mand vol lege juten zakken. *"Adriaan! Schiet op met die zeis. De dauw trekt weg en als de wind draait en er komt regen over de Kalmthoutse heide, dan is onze hele oogst naar de knoppen. Zonder die rogge hebben we komende winter geen brood op de plank!"*

Adriaan veegt het zweet van zijn voorhoofd en pakt zijn gereedschap. *"Geen paniek, Cornelia. Ik ben al onderweg. Maria en Joanna zijn de bindens al aan het klaarmaken. Als we nu doorzetten, hebben we voor de middag de eerste akker vlak."*

Gerard, zestien jaar oud, kijkt naar de horizon. *"Vader, zal ik de handkar alvast gereedzetten om de schoven straks naar de schuur te brengen?"* Adriaan schudt zijn hoofd. *"Nog niet, zoon. Laat ze eerst maar even goed drogen in de zon op het veld. Maar breng jij maar vast wat extra water naar de schapen op de heide, voordat het te warm wordt."*

De Legende van de Zandduinen en de Gouden Halm

Grootmoeder Anna Catharina trekt de kleine Ludo en Anna dicht naar zich toe en verlaagt haar stem. Ze wijst naar buiten, richting de uitgestrekte woeste grond van Kalmthout. *"Weet je, kinderen, waarom onze grond hier zo arm en zanderig is?"* vraagt ze fluisterend. De tweeling schudt zwijgend het hoofd.

"Lang geleden, ver voordat wij hier in de Achtzaligheden kwamen wonen," begint grootmoeder, "woonde hier een trotse reus die heerste over de heide. Hij dacht dat hij sterker was dan de seizoenen. De natuur werd boos op zijn hoogmoed en liet een betoverende storm los. Al de vruchtbare aarde werd weggeblazen naar het zuiden, en er bleef enkel koud, dor zand over. De reus versteende van verdriet en veranderde in de hoogste duin van de Kalmthoutse gronden."

Anna houdt haar adem in. *"En toen, grootmoeder?"*

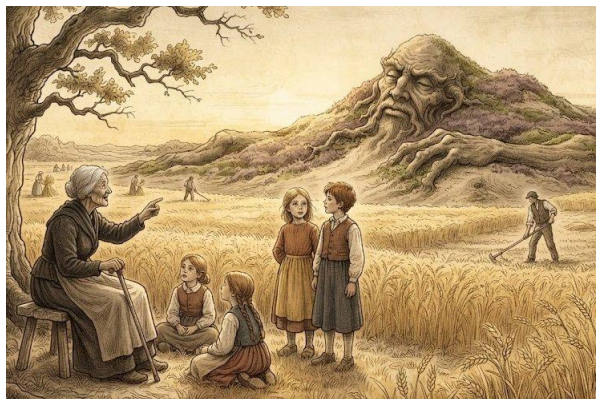
"Toen," zegt grootmoeder met een glimlach, *"kregen de mensen van Kalmthout medelijden van een bosnimf. Ze zag hoe hard onze voorouders moesten zwoegen. Ze gaf de mensen één enkele gave: de Gouden Halm. Dat is het graan dat zelfs in de schrale, arme zandgrond wil groeien. Maar er was een voorwaarde..."*

"Welke voorwaarde?" vraagt Ludo nieuwsgierig.

"Dat we het nooit alleen konden. De graankorrel zou alleen sterker worden als een hele familie, van grootmoeder tot de kleinste tweeling, samenwerkte in het zweet des aanschijns. Zoals wij nu doen. Want als we elkaar niet helpen, pakt de heide ons land weer terug."

Het harde leven in augustus

Buiten klinkt de stem van vader Adriaan in de verte. Na het maaien met de zeis bonden Maria en Joanna de halmen samen tot schoven die rechtop werden gezet om te drogen, terwijl het dorsen werd uitgesteld tot de winter. De maand augustus vroeg van het gezin Janssens veel meer dan alleen het maaien van hun eigen rogge; het ritme van de grote boerderij, waar Adriaan als dagloner voor werkte, maakte van augustus een van de zwaarste maanden.

Grootmoeder staat traag op, leunt op haar houten wandelstok en kijkt de kinderen aan. "Kom op, jullie twee!" roept Anna, terwijl ze Ludo meetrekt naar de deuropening. Buiten op het veld zwiept de zeis van vader Adriaan door de rogge, en in de verte horen ze het gerinkel van de emmers waarmee Gerard water naar de schapen brengt. Met de woorden van grootmoeder en de legende van de Gouden Halm nog vers in gedachten, rennen de negenjarige tweeling de akker op om hun familie te helpen de oogst binnen te halen.

(bijdrage van Wim Kuyps)

125 jaar wielersport in Kalmthout

2027 zal een feestjaar worden voor de wielersport in Kalmthout, een jaar lang zal 125 jaar wielersport in herinnering worden gebracht. Het oudste bewijs dat de wielersport in 1902 haar eerste sporen naliet vinden we op de vlag van de toenmalige wielersclub "Sint-Jacobsvrienden", een vlag die nog altijd in goede staat is bewaard in het gemeentelijk archief.

Ook in ons digitaal krantje "Heide vertelt" gaan we er regelmatig op terug komen. In het oudheidkundig tijdschrift "Calmpthoutania" vonden wij al wat terug uit het jaar 1906.

In 1906 keurde de gemeente een toelage goed voor twee wielersclubs:

De Veloclub "St-Jacob (Jos Willemse, voorzitter, Fr. Van den Bergh, schatwaarder en Al. Wijters, secretaris, 20 fr. Voor het geven van volksfeesten op 15 juli 1906 ter gelegenheid van de huldiging van de nieuwe vlag

De Veloclub van de Kalmthoutse Hoek (Jos Nelen, voorzitter) 20 fr., voor het geven van volksfeesten ter gelegenheid van de huldiging van de nieuwe vlag.

Nog in de analen van 1906 vinden wij de volgende melding:

Op 22 juni meldt het gemeentebestuur van Brasschaat dat men geen wedrennen of koersen tussen rijwielen, motocycletten en soortgelijke voertuigen op de openbare weg duldt!

In Kalmthout is men in 1906 de wielersport toch al meer genegen, we lezen:

Op 25 juli verkrijgt de Provinciale Wielrijdersbond toelating om mede over het grondgebied van Kalmthout het jaarlijkse kampioenschap te laten verrijden voor de schaal der provincie. De af te leggen weg ligt over Maria-Ter Heide, Achterbroek, Essen, Wuustwezel, Gooreind en Maria Ter Heide. Vierendertig clubs nemen daaraan deel!

Gezien Maria-Ter-Heide ook toen al grondgebied Brasschaat was moeten we ervanuit gaan dat Brasschaat enkel georganiseerde wedrennen en koersen tussen rijwielen omarmde, en dat het verboden was andere niet-georganiseerde koersen te houden!!

Wielclub Wieka VZW is blij met allerlei info die jij nog zou hebben omtrent het Kalmthoutse wielrennen: krantenknipsels, foto's, ... je mag dit altijd zenden naar info@wieka.be of contact opnemen met onze redactie!

Vierde druk voor boek over het oorlogsverleden van Heide en Kalmthout

Na artikelen in 'Heide vertelt', in de Nieuwsbrief van de '8 meicoalitie Kalmthout', in 'Gazet van Antwerpen' en in 'Tussen Hei en Maatjes' is nu ook in het veertiendaags blad 'De Polder' een artikel/interview verschenen over het boek van Ruud Martens 'Het Joodse oorlogsverleden van Heide – Het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog in Kalmthout'. De zichtbare aanwezigheid van het boek in de krantenwinkel in Heide en bij de toeristische dienst van Kalmthout zorgt ook voor een goede verkoop. Er is nu een vierde druk van het boek gemaakt en geleverd.

De meeste lezers wonen in Kalmthout of een van de buurgemeenten. Maar ook daarbuiten wordt het boek gelezen. Een man die in Nederland woont, ontdekte in het boek dat een nonkel van hem actief was bij het verzet in Kalmthout. Om zeker te zijn dat het zijn nonkel was, en niet een naamgenoot, stuurde hij de geboortedatum en -plaats van zijn nonkel naar de auteur. En ja, het was wel degelijk zijn nonkel. Drie documenten opgesteld vlak na de oorlogsjaren bevestigen het lidmaatschap en de activiteiten in het verzet van zijn nonkel. De lezer zou het onmiddellijk vertellen aan de familie, want niemand wist dit.

Het boek is nog steeds te koop bij krantenwinkel Bouckaert-Pelckmans, Heidestatiestraat nr. 50 in Heide, bij de toeristische dienst Visit aan De Vroente in Kalmthout, bij de Standaard Boekhandels en bij boekhandel De Groene Waterman in Antwerpen.

Buurtkoffie in Dennendael

Dinsdag 1 september om 14u is Karin Borghouts te gast bij de burens van Dennendael om er een voordracht te komen geven over haar werk. Vorig jaar nog werd ze door de gemeentelijke Cultuurraad beloond met de Kalmthoutse Cultuurprijs. In de wereld van de kunstfotografie is zij een begrip geworden!

Wie de voordracht wil bijwonen is van harte welkom in het Ernest Albert kunsthuis, Hortentiadreef 31 in Heide. Zoals altijd staan de drankjes klaar!

In samenwerking met “Heide vertelt”

**HET MEISJE
IN DE BRIEF**
DANNY G.P. MATHYSEN
THRILLER

GEGIDSTE WANDELING
IN HET SPOOR VAN
**DE MOORDENAAR
VAN PHOENIX-PARK**

Ontdek de echte locaties
van het mysterie
van Phoenix-Park
(Heide-Kalmthout, 1922).

Een verhaal van liefde,
verraad en geheimen...
waar de waarheid
nooit helemaal is verteld.

ZATERDAG 26 SEPTEMBER 2026
14.00 UUR

SAMENKOMST EN EINDE:
'T CENTRUM, HEIDE-KALMTHOUT

BEPERKT INSCHRIJVINGSGELD:
3 EURO PER PERSOON

i Schrijf je snel in – plaatsen beperkt!
Een unieke wandeling vol historische feiten,
beklemmende verhalen en verborgen sporen.

De “VZW Heide vertelt” participeert mee in het project dat de schrijver van het boek *“het meisje in de brief”*, Danny Mathysen, opzet.

Samen organiseren wij op zaterdag 26 september om 14u een gegidste wandeling *“in het spoor van de moordenaar van het Phoenix park”*.

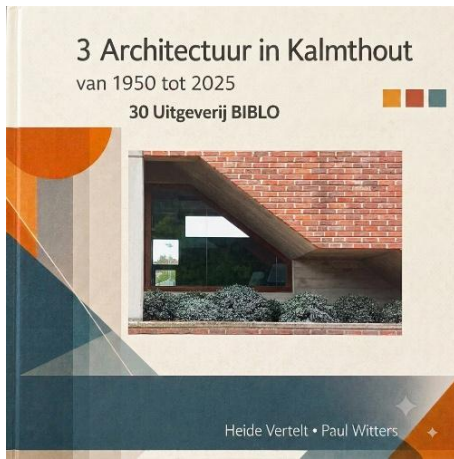
Tijdens de wandeling, langs de verschillende locaties die betrekking hebben eerder verschenen werk rond de moord, wordt door de schrijver het verhaal verteld!

De plaatsen zijn beperkt, schrijf dus snel in wandeling-phoenix@heidevertelt.be

Voor de deelname wordt 3 euro gevraagd die je vooraf moet storten op rekening BE04 9735 1122 8531 van de VZW Heide vertelt.

Je mag zeker zijn dat een boeiende en spannende wandeling wordt!

***We verwelkomen de herfst met een mooie
wandeling door Heide!***

30. Biblo

Nu uitgeverij Pelckmans

Bouwjaar: 1966-1970

Architect Bob Van Reeth

Brasschaatsteenweg 200

Kalmthout

Walter Beckers, een groot liefhebber van moderne kunst, koesterde in de jaren 60 plannen om een gebouwencomplex te realiseren voor huisvesting van zijn uitgeverij. Uiteraard verkoos hij te bouwen naar hedendaags model. Hij stelde Bob Van Reeth, toen nog eindejaar student, voor een ontwerp te maken met de belofte dat het uitgevoerd zou worden indien de kostprijs niet hoger lag dan de toen gangbare prijzen voor industriebouw.

Bob Van Reeth heeft deze kans duidelijk met beide handen gegrepen en stelde een zowel vormelijk als inhoudelijk vooruitstrevend gebouw voor. Belangrijke uitgangspunten hierbij waren de eerlijkheid van materialen, eerlijkheid van vormgeving en integratie in de omgeving. Vanuit die optiek en ook omwille van kostprijs besparende overwegingen werden ruwbouwmaterialen zoals beton en metselwerk in de binnen- en buitenruimten zichtbaar gehouden. Let ook op de

geveluitsnijdingen die duidelijk de achterliggende aanleunende trappen weergeven. In de voorgevel werden bloembakken geïntegreerd zodat het gebouw beter bij de natuur kan aansluiten.

Om het project enigszins haalbaar te maken, koos de ontwerper voor een bouwwijze waarbij de ruwbouw zodanig werd opgevat dat geen binnen afwerkingen nodig waren. Zo werden gemetste wanden en gegoten beton in het zicht gelaten. Ruwbouw was bijgevolg gelijktijdig de binnenbekleding.

Vooraf dit uitgangspunt heeft ervoor gezorgd dat het door de architect voorgelegde project financieel haalbaar werd. In vergelijking met de bouwwijze van toen, waarbij het de gewoonte was de ruwbouw te bekleden kon plots meer aandacht besteed worden aan vormelijke en inhoudelijke kwaliteiten en dit binnen eenzelfde budget.

bezoek onze website www.heidevertelt.be voor nog meer foto's

Volgende week: deel 31: Woning + kapsalon Vandenborre – Elst (Paul Witters)

Nog een prachtig werk op komst!

Jan Francken, de bekende stripfanaat uit onze gemeente, heeft weer prachtige plannen gesmeed. Op 29 november brengt hij een strip uit *“Het raadsel van de Kalmthoutse Heide”*, een ode aan de heidegemeente en zijn inwoners.

Jan Francken schreef een scenario waarvoor vier striptekenaars hun bijdrage leveren. Op zichzelf is het een unicum dat deze vier striptekenaars samen het verhaal mee uitwerken. Het gaat over Patrick Van Oppen (AMORAS), Steven van Bael (JOMMEKE), Kristof Fagard (KIEKEBOES) en Dirk van der Auwera (RIDDER DOLF)

Het verhaal speelt zich af begin jaren '70 wanneer ereburger Paul Geerts zich naar de Studio Vandersteen begeeft om aan zijn dagtaak te beginnen. Op dat ogenblik zijn er in de Kalmthoutse Heide twee van zijn scouts vrienden aan het wandelen, zij merken er iets verdachts op. Twee stropers zetten vallen uit om konijnen te vangen, maar zij merken ook kleine voetstapjes in het heidezand. Het zijn de echte Heikneuters!

De stropers besluiten s' avonds terug te komen met een fakkel om nog wat vallen uit te zetten. Maar ook de twee scouts vrienden, Eddy en Monique, zijn een avondspel aan het voorbereiden en volgen de stropers. Monique neemt haar fototoestel mee om bewijsmateriaal te verzamelen en de stropers op heterdaad te betrappen. Wanneer het zo ver is vluchten de stropers in allerijl weg. De scouts vrienden gaan aankloppen Louis Verpraet (beschermheer van het reservaat). Hij belt dadelijk met burgemeester Ludo Van den Maagdenberg, die laat op zijn beurt de brandweer onmiddellijk uitrukken.

Ondertussen gaan Monique en Eddy op zoek naar de twee stropers die ondertussen al flinke voorsprong hebben. Zij besluiten langs de kant van het spoor in de arboretumtuin te gaan zoeken, daar worden beide betrapt. Ondertussen zijn Maxim en Louis van de Kalmthoutse politie ter plaatse om hen in te rekenen!

De volgende dag ligt de heide er troosteloos bij. Paul Geerts komt samen met de scouts vrienden de schade

waarnemen. Er volgt voor het gemeentehuis een uitspraak, waarbij ook meteen een boetedoening voor de twee gekende Kalmthoutse stropers. Ze moeten voor elke afgebrande boom twee nieuwe bomen planten. De Heikneuters die voorheen in veiligheid werden gebracht door de scouts vrienden worden op een nieuwe locatie op de heide vrijgelaten om een nieuwe start te maken onder de grond in de buurt van de Mont-Noir. De twee stropers zwoegen jaren na elkaar om de heide terug te herstellen en worden de beste bewakers van deze heide, zij komen tot inzicht hoe mooi onze heide wel is!

Een sprong in de teletijdmachine brengt de lezers vervolgens naar het Kalmthout van heden waar burgemeester Lukas Jacobs alle jeugdbewegingen samenroept voor het nieuwe gemeentehuis en hen bedankt voor al hun inspanningen en hun liefde voor onze heide. Hij besluit hen mee rond te leiden naar onze mooiste toeristische plekjes. Er wordt haltgehouden aan het Arboretum, de nieuwe brandtoren, Visit Kalmthout, Station Heide, het Suske en Wiske beeld en het Willy Vandersteenplein waarna als afsluiter een volksfeest doorgaat en iedereen getrakteerd wordt op een ijsje in een Kalmthoutse zaak.

Deze uitgave zal 16 extra bladzijden krijgen waarbij al de toeristische troeven van Kalmthout worden beschreven en er aandacht is voor ereburger Paul Geerts en de Kalmthoutse jeugdbewegingen.

De uitgave verschijnt in een gewone softcover, maar er zullen ook 200 gelimiteerde uitgaven worden gemaakt met een stofomslag. Uiteraard zal deze strip ook te verkrijgen zijn tijdens het Kalmthoutse Stripreffen van 29 november in het Arboretum. Die dag zullen ook de tekenaars aanwezig zijn en kunnen zij het boek signeren. Weer een uitgave die de boekenkast van iedere Kalmthoutenaar volledig maakt!

Een gewone strip is nu al te reserveren via stripkalmthout@vvvkalmthout.be, hij kost 15€, meer info is te bekomen via stripkalmthout@vvvkalmthout.be

Nog meer over de “kapellekes” in de Lindendreef

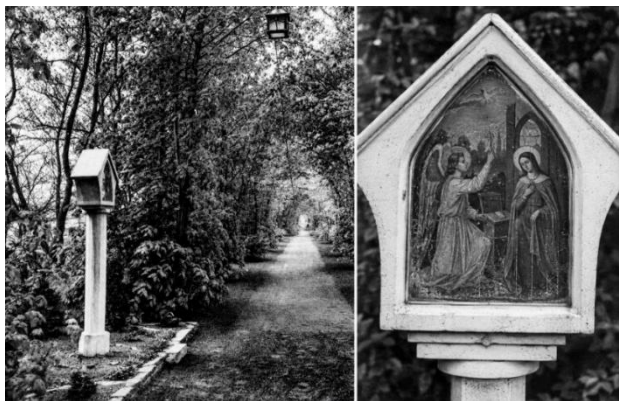
Uit nummer 345 ‘Heide Vertelt’ van vorige zondag, 23 augustus 2026:

*“Dat Hilda Van Spaendonk deze ontwerpen heeft geschilderd is een vaststaand feit, alleen werden die nu vervangen door reproducties van werken door Bradi Barth gemaakt. Volgens onze lezer staan de originelen in Leuven. **Dus daar gaan we verder naar op zoek**”.*

Ik ben verder op zoek gegaan en Ilse Van Spaendonk informeerde mij:

“De schilderijtjes van Hilda Van Spaendonk in de kapelletjes van de Lindendreef waren geschilderd op houten paneeltjes. Na 50 jaar stond er helemaal niets meer op de paneeltjes. Door de invloed van weer en wind waren ze helemaal afgebladderd. Deze schilderijtjes zijn afgevoerd”.

Reeds in de jaren negentienhonderd zeventig was de dreef echter totaal verwilderd, werd het glas van de kapelletjes gebroken en verbleekten de schilderijen. De smeedijzeren lantaarntjes waren doorgeroest en moesten worden verwijderd. Bij een storm in de herfst van 1990 werd de boog aan de ingang omvergeblazen en niet heropgebouwd. De Calvarieberg op het einde van de dreef verdween door verkaveling en bebouwing. De totale teloorgang van de Mariadreef dreigde, tot in 2008 het gemeentebestuur (onder impuls van Clarisse) het initiatief nam tot restauratie. De verwilderde lindebomen werden gesnoeid en de kapelletjes gezandstraald en er werden opnieuw op duurzame wijze

tekeningen aangebracht in de nissen van de kapelletjes. De nieuwe inhoudiging vond plaats op zondag 05 oktober 2008.

Men spreekt ook over: Kapellekensgang – Mariadreef.

Nog een kapelletje met een originele tekening van Hilda Van Spaendonk

Vanaf 2008 nieuwe schilderwerkjes van Bradi Barth geplaatst in de Kapelletjesdreef:

De kunstenares Bradi Barth leerde Kerk in Nood kennen via haar ouders, die weldoeners waren. Later ontmoette ze persoonlijk pater Werenfried, de stichter van Kerk in Nood/Oostpriesterhulp.

Sinds lang heeft Kerk in Nood het voorrecht om publicaties te illustreren met haar kunstwerken. Er verschenen en verschijnen publicaties in vele landen en in diverse talen, bijvoorbeeld het boekje 'De Rozenkrans' voor rozenkransmeditatie en het kruiswegboekje 'Via Crucis'.

Bradi Barth overleed in 2007 en de vzw Herbronnen werd door haar aangeduid als de algemene legataris voor haar kunstwerken. Sinds juni 2023 zijn de activa en rechten van de vzw Herbronnen overgedragen aan Kerk in Nood België. Daar is een permanente tentoonstelling te bezichtigen met o.a. De originele 15-delige Rozenkransreeks.

We kunnen dus met zekerheid zeggen dat de afbeeldingen in de kapelletjes reproducties zijn van Bradi Barth en haar origineel werk is te bezichtigen bij Kerk in Nood, Abdij van Park 5, 3001 Leuven.

Permanente tentoonstelling te bezichtigen. Een stukje Kalmthout in Leuven

(Paul Witters met dank aan: Ilse Van Spaendonk, Abraham Rammeloo, Clarisse Derydt, Luc Zaman en Kerk in Nood)

Afbeelding: de catalogus met afbeeldingen van de originelen

HEIDE VERTELT VZW – WANDELZOEKTOCHT:

“LEER JE DORP KENNEN”

VAN 4 JULI TOT EN MET 13 SEPTEMBER

DEELNAME GRATIS
€ 1000 aan prijzen

Formulieren af te halen bij:

- Café Sandy
- Café 't Centrum
- Eetstation
- Visit Kalmthout
- Dagbladhandel Pelckmans-Bouckaert

Heide Vertelt vzw

Roger Roothoof overleden.

In zijn woning in Kalmthout-centrum overleed op 25 augustus Roger Roothoof, echtgenoot van Agnes Costermans. Roger werd geboren in Kalmthout op 11 mei 1951 en was vader van twee kinderen en 13 kleinkinderen.

Van Roger wordt afscheid genomen op maandag 7 september om 11u in het Strijboshof, Achterbroeksteenweg 69, Kalmthout. Hij rust in vrede!

Uit de oude doos

*Heide vertelt is een uitgave van
de VZW Heide vertelt.
Redactie: Heidestatiestraat 58/1
2920 Kalmthout
0477/22.24.81
www.heidevertelt.be*

